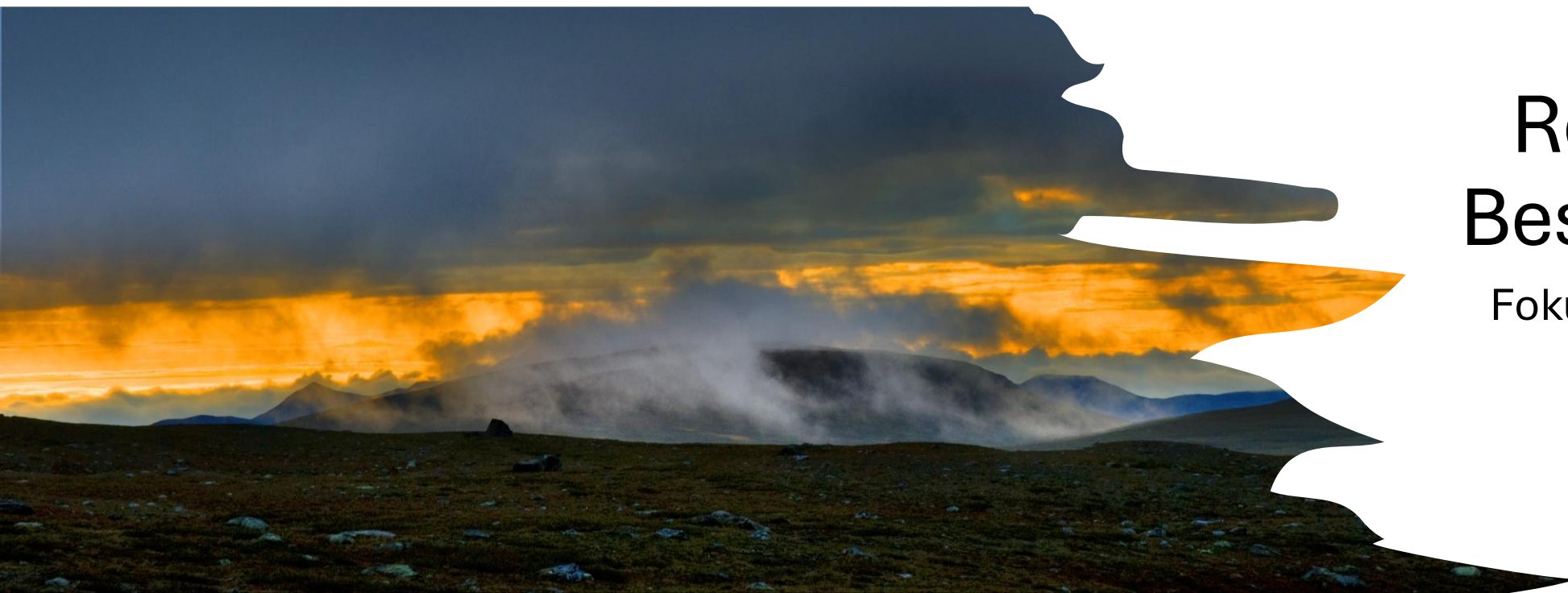

Revidering av Besøksstrategi

Fokus: Mål og strategier

Plan for dagen

- 09.30 Velkommen v/styreleder Arnt Einar Bardal (Kaffe ++)
- 09.40 Orienteringer v/forvalter
- 09.50 Besøksstrategi: Gjennomgang av mål og strategier
- 10.30 Paus
- 10.45 Gruppearbeid – MÅL
- **12.00-12:45 Lunsj på hotellet**
- 12.45 Gruppearbeid – STRATEGIER
- 14.00 Oppsummering – MÅL OG STRATEGIER
- 14.15 Orientering Bevaring av verdifull natur v/Inge Hafstad, Statsforvalteren
- 14.30 Åpen post
- 15.00 Møte slutt

Årsrapport

Type saker	Styret	AU	Delegert
Administrativt/økonomi	9		1
Byggesak/Installasjon	5		1
Forskning		2	2
Forvaltningsplan	2		
Motorferdsel	2	2	87
Organisert ferdsel	2	1	1
Tilretteleggingstiltak	2	1	
Annet			1
SUM	22	6	93

Tabellen viser antall dispensasjoner som er innvilget eller avslått i verneområdene i løpet av året 2025.

Forvalternes arbeid

Oversikt over forvalternes befaringer samt deltagelser på møter og samlinger i 2025.

Måned	Tema	Hvor
Januar	Bevaring av verdifull natur - utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Teams
Januar	Opplæring naturoppdrag - hvordan legge inn bestilling til SNO - verneområdeforvaltning, Statsforvalteren	Teams
Januar	Styreledersamling for nasjonalpark og verneområdestyrer i Trøndelag	Trondheim
Februar	Kurs i naturoppdrag og oppdrag fra SNO	Lierne
Februar	Offisiell åpning av Lierne besøkssenter	Lierne
Mars	Befaring Skjækra LVO med beitelag	Skjækra
April	Forvaltersamling, Miljødirektoratet	Trondheim
Mai	Bevaring av verdifull natur - utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Lierne
Juni	Studiereisa med Länsstyrelsen i Jämtlands län	Åre
Juni	Forvaltersamling, Børgefjell nasjonalpark	Røyrvik
Juni	Befaring motorferdsel, Guslia naturreservat	Guslia
Juli	Befaring, ferdselstellere Gjevsjøstien, Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Snåsa
Juli	Befaring ferdselstellere, Skjækra LVO	Skjækra
Juli	Befaring byggesak, Holden naturreservat	Holden
August	Befaring ferdselstellere, Ryplia-Gaundalen	Gaundalen
August	Samisk møteplass, Trøndelag fylkeskommune	Trondheim
September	Befaring nasjonalparkstyret, innvigning av i bauta Grønningen	Snåsa
September	Befaring hovedinnfallsport og bauta, Vera Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Vera
September	Mulig restaurering av myr, Seisjødalen, Statsforvalteren	Teams
September	Invitasjon til bestillingsdialog med berørte aktører	Teams
September	Befaring hovedinnfallsport og bauta Lierne nasjonalpark	Lierne
September	Befaring ferdselstellere, Skjækra LVO	Skjækra
Oktober	Bevaring av verdifull natur - utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Lierne
Oktober	Forprosjektmøte ATV-trasé sommerboplass Hattjønning, Skjækra reinbeitedistrikt	Snåsa
Oktober	Miljøfagsamling, Miljødirektoratet	Trondheim
November	Befaring stillestien og byggesak, Skjækra LVO	Skjækra
November	Oppsynsmøte med SNO	Steinkjer
November	Formøte med SNO	Teams
November	Fagdag, ny forvaltningslov, Holth og Winge	Trondheim
Desember	Forvaltersamling, Trøndelag	Trondheim

Gjennomgang: Mål og strategier

- Hva er en besøksstrategi
- Endringer som er gjort i besøksstrategien siden sist
- Slik jobber vi med en besøksstrategi
- Kunnskapsgrunnlag
- Den røde tråden
- Eksempel fra hverdagen
- Pause
- Gruppearbeid

Hva er en besøksstrategi?

En besøksstrategi er et felles styringsverktøy som viser hvordan et verneområde skal brukes og forvaltes. Den skal gjøre det tydelig hvordan vi legger til rette for besøk, samtidig som naturverdiene ivaretas i tråd med verneformålet.

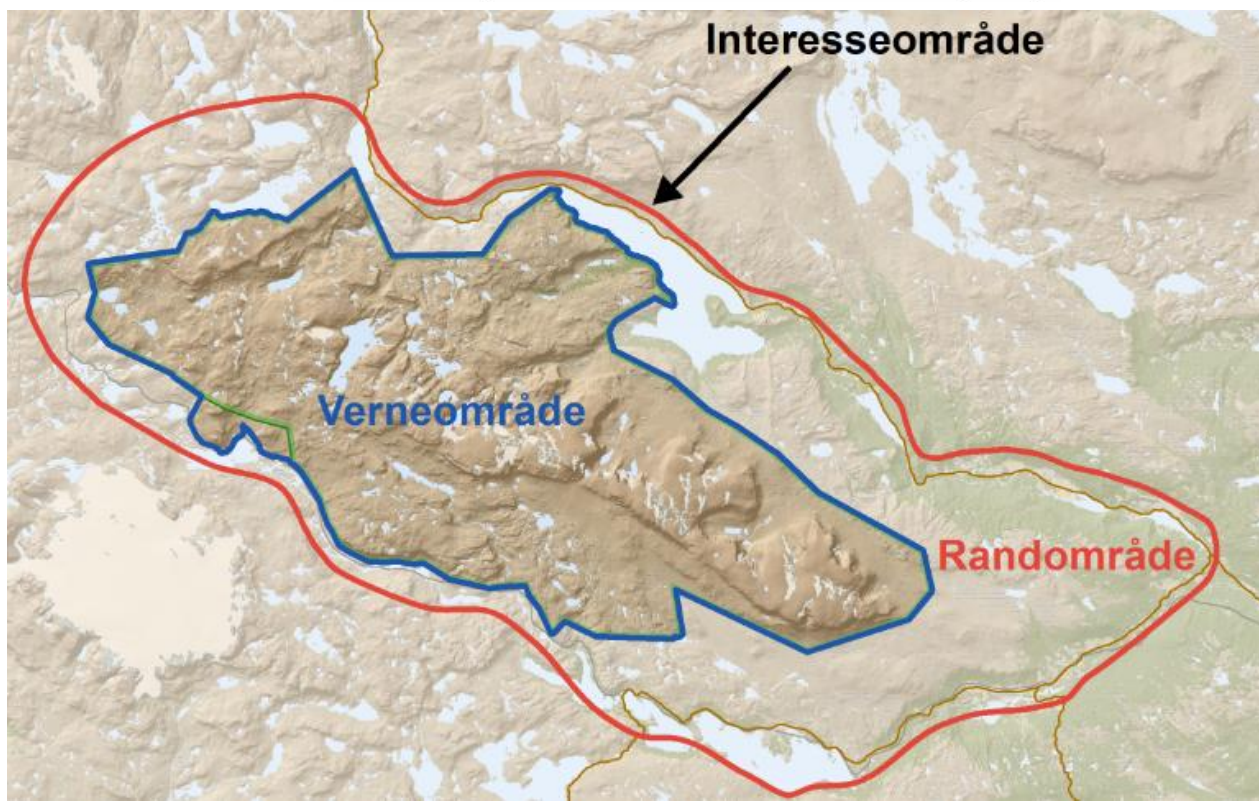
Strategien handler **ikke om enkelttiltak eller detaljer**, men om retning og prioriteringer (mål og strategier).

Viktigt å huske:

- Besøksstrategien skal være praktisk og anvendbar
- Den skal være tydelig nok til å brukes i det daglige arbeidet
- Den skal være avgrenset til det som er relevant for verneområdene

Besøksforvaltning handler om å finne balansen mellom det å ta vare på naturverdier og bruken av verneområdene, både av besøkende og næring.

Endringer

1. Ny og mer oversiktlig layout med bilder
2. Kortere tekster, men med samme innhold som før
3. Små informasjonsbokser som gir rask oversikt over hva hvert avsnitt handler om

Dette er flyttet eller tatt ut:

1. Brukerundersøkelsen er flyttet til et eget dokument.
1. Reiselivavsnittet gir en overordnet beskrivelse av aktørene i området, med henvisning til at oppdatert og detaljert informasjon finnes hos de relevante aktørene.

Foto: Kjartan Trana

Besøksstrategien skal sikre bærekraftig bruk og vern. Den bygger på kunnskap om naturverdier, sårbarhet, tradisjonell bruk og besøkendes behov – med særlig hensyn til samisk reindrift.

1. Ny layout og 2. Forkortninger av tekst

Besøksstrategi Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, Lierne nasjonalpark og Skæhkeren-Lijre nasjonalpark

2.2 Samisk reindrift

Det ble søkt om egne midler for å gjennomføre en konkret sårbarhetsvurdering av den sørsamiske tamreindriften i områder med mye ferdsel, men søknaden ble avslått. I stedet ble det henvist til eksisterende rapporter fra Børgefjell og Skarvan-Roldalen. På grunn av dette bygges vurderingen på generell kunnskap og erfaringer fra lignende områder, og mangler en spesifikk kartlegging for de aktuelle områdene. Dette gjør at vurderingen må betraktes som overordnet og ikke detaljert.

De aktuelle verneområdene ligger i sin helhet innenfor områder med aktiv sørsamisk reindrift. Verneformålet slår fast at reindrift skal kunne utøves innenfor disse områdene. Det er derfor viktig å vurdere reindriftas sårbarhet på lik linje med naturverdier, med fokus på både sensitivitet og sannsynlighet for eksponering.

Påvirkning fra infrastruktur og ferdsel varierer gjennom året, men studier viser at kalvings-tiden og sen vinteren er de mest sårbare periodene. Samtidig viser erfaring at rein påvirkes negativt av menneskelig aktivitet også i andre sesonger.

Ferdseleens omfang, tidspunkt og plassering avgjør konsekvensene for reindriften, både produksjonsmessig og driftsmessig.

Reinsamling i Skjækerfjella. Foto: Steinar Johansen

Produksjonsmessige konsekvenser:

- Tap av kalv ved forstyrrelser i kalvings-perioden
- Redusert tilvekst om sommeren
- Lavere reproduksjon ved forstyrrelser i brunstperioden
- Svekket kondisjon ved forstyrrelser på vinterbeite

Driftsmessige konsekvenser:

- Spredning av rein
- Økt behov for barmarksskjøring og mannskap
- Økt stress og sårbarhet for klima-enderinger og rovdyr

Andre former for friluftsliv som sykling, kiting og hundekjøring gir ytterligere utfordringer, både på grunn av økt forstyrrelser og sum-virkninger med eksisterende ferdsel. Økt ferdsel på sen vårsnø og i brunstperioden er særlig problematisk.

Det er fortsatt et stort behov for bedre informasjon om reinen, samisk reindrift og båndtvang. Et eksempel fra Hitre Seterfjellet i Verdal i 2017, hvor GPS-data fra rein viste at dyrene trakk unna på varme dager med mye ferdsel. Godværsdager tiltrekker flest turgåere – nettopp når reinen har størst behov for ro i høyfjellet. Selv om tiltak med informasjon på eks. «Ti på Topp-turer» er forsøkt så viser erfaring at det er vanskelig å nå fram med budskapet.

Layout ny
strategi

Layout
gjeldende
strategi

Arkiv: 2016/3979 og 2018/17215

BESØKSSTRATEGI

03.06.2020

Sårbarhet samisk reindrift (Rapport fra Børgefjell- og Skarvan og Roldalen nasjonalpark av Fjeldtveit AS-2007)

Det ble søkt om egne midler til å foreta en konkret sårbarhetsvurdering for den sørsamiske tamreindriften i bestemte områder utsatt for ferdsel, men fikk avslag og henvist til rapportene fra Børgefjell og Skarvan Roldalen. Derfor er denne sårbarhetsvurderingen generell.

Reinbeitedistrikt i Blåfjella/Skjækerfjella-Lierne nasjonalparker: - Skæhkeren-Lijre, Låarte-Lijre, Tjåhkeren-Lijre.

De aktuelle verneområdene ligger i sin helhet i områder hvor det drives samisk reindrift. Det er uttalt i verneformålet at samisk reindrift skal kunne utøves innenfor verneområdene. Det er tatt utgangspunkt i samme metodikk som for sårbarhetsvurdering av naturverdier. Reindriftas sårbarhet er vurdert i forhold til sensitivitet og sannsynlighet for eksponering.

Påvirkning av infrastruktur og menneskelig aktivitet varierer avhengig av årstid. Studier viser at kalvings-tiden og sen vinteren er de mest sårbare periodene, men at reinen påvirkes negativt av infrastruktur og menneskelig aktivitet resten av året også.

Summen av ferdsel, sammen med hvor ferdselen skjer og til hvilken tid, bestemmer konsekvensene for reindriften. Stor ferdsel i beiteområdene har konsekvenser på flere nivåer;

Produksjonsmessig: - tap av kalv som følge av forstyrrelser i kalvingsperioden, - mindre tilvekst som følge av forstyrrelser om sommeren, - lavere reproduksjon som følge av forstyrrelser i brunstperioden, - svekket kondisjon som følge av forstyrrelser på tidligvinterbeite mv.

Driftsmessig: - strødd rein som grunnlag for nye konflikter (reinen rømmer landet), - økt behov for barmarksskjøring for å holde reinen i beiteområdet og i forbindelse med samling. Dette gir merarbeid og økt behov for mannskap, økt stress for reinen og økt sårbarhet for reinen i forhold til endringer i klima og tap til rovdyr.

På generelt grunnlag er økt ferdsel i form av "nye" former for friluftsliv som sykling, kiting, hundekjøring mv., utfordrende å forene med reindrift. Dette dels pga et større potensiale for forstyrrelser i tillegg til sumvirkninger med allerede eksisterende ferdsel.

Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder

I veilederen står det:

Brukerundersøkelse:

*«I besøksstrategien bør man fokusere på å gjengi en **kort og konsentrert presentasjon** av det mest relevante kunnskapsgrunnlaget, og heller vise til rapporter og øvrig bakgrunnsmateriale for mer informasjon.»*

Reiseliv:

*«Gjennomgå, oppsummer og stedfest strategien og målsettingene for reiselivsorganisasjonene og bedriftssammenslutningene. Oppsummeringen gjøres **kort**, med fokus på konkrete mål og tiltak som berører verneområdet direkte. Dette skal altså ikke være en generell oppsummering av strategiene.»*

Det skal være en tydelig **rød tråd** fra kunnskapsgrunnlaget → mål → strategiske grep → tiltak, slik at innsatsen er målrettet og effektiv.

Slik jobber vi med besøksstrategi

1. Kunnskapsunderlag

Naturverdier, bruk av området og hvem som ferdes der

2. Utfordringer

Slitasje, sårbar natur og mulige konflikter

3. Mål

Beskriver hva vil vi oppnå med besøksforvaltningen

4. Strategier

Overordnede valg for hvordan besøk skal styres og fordeles i området
Viser retning før konkrete tiltak bestemmes

5. Tiltak

Stier, skilting, informasjon og samarbeid med lokale aktører

6. Oppfølging

Følge med på bruk og justere tiltak over tid

Exempel på rød tråd:

3 Mål og strategi

3.1 Hovedmål for besøksstrategien

Ut ifra kunnskapsgrunnlaget, og ut fra ønsker for utviklingen i og rundt verneområdene, er det definert en målsetning for hver av de fire elementene i besøksstrategien:

Mål for verneverdiene

Bevare villmarksskarakteren, dette innebærer liten grad av tilrettelegging, hvor verneverdiene ikke påvirkes negativt av besøkende.

32 Hovedstrategier

1. Kanalisering av ferdsel for å ivareta verneverdiene
 - Valg av innfallsport/ startpunkt.
 - Tilrettelegging av stier med klopplegging der dette er nødvendig.
 - Omlegging av merkede stier utenom spesielt sensitive områder.
 - Utkjøring av ved til utvalgte leirplasser og de 17 åpne buene i området.
 - Rydding av leirplasser – med fjerning av bålringer og forsterking av utvalgte bål plasser, samt fjerning av søppel.
 - Skjerme spesielt sårbare områder.
 - Utvikling av eksisterende infrastruktur, ikke bygge nytt eller ta i bruk nye stier/ plasser.

TILRETTELEGGING	STED	PRIORITET	TIDSPLAN
Videreføre utkjøring av ved til 17 åpne buer og 4 leirplasser i samarbeid med SNO og Statskog. Vurdere om dette skal utvides til leirplasser i nedre del av Røavassdraget og Roasten.	Langtjønn LVO og Femundsmarka ved innfallsport.	1	Løpende
Videreføre skjøtselstiltak i Heggrosta og Muggsjølia, holde gjenveksten nede.	Heggrosta Muggsjølia	1	Løpende
Vurdere omlegging av DNT-stien mellom Svukuriset og Røvollen, ved Røvoltjønn. Samarbeid DNT.	Røvol fjellet	2	2021-2022

Eksempel fra vardagen

Case: Forvaltningsmyndigheten får inn en forespørsel om å bytte ut et eksisterende, men svært gammelt skilt med et nytt langs en sti. Er dette tillatt ut fra besøksstrategien?

DELMÅL: «for reiselivet og de besøkende»:

- "Bidra til en større opplevelse for de besøkende.
- Vurderer utvalgte stier med mål om å bedre tilgjengeligheten.»

HOVEDSTRATEGI: «*Skjækra landskapsvernområde skal legge til rette for de med liten erfaring fra friluftsliv.*»

STRATEGI: «*I Skjækra landskapsvernområde skal det tilrettelegges for mer ferdsel*»

HOVEDSTRATEGI: : «*Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark skal legge til rette for den litt mer erfarne friluftsutøveren.*»

STRATEGI:

- «I Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark skal det tilrettelegging i de mest trafikkerte områdene/ de som tåler det, ikke langt inn i parken, bare i starten.»
- «Stiene inn til fjellgårdene i Snåsa vil tilrettelegges i samarbeid med grunneier, fjellstyret og de fastboende på fjellgårdene»

HOVEDSTRATEGI: : «*Lierne nasjonalpark skal beholde sitt villmarkspreget ved lite tilrettelegging.*»

STRATEGI: «*I Lierne nasjonalpark skal det meste av tilretteleggingen være inn til parkgrensen*»

Pause